

Pedro Rodríguez, José Ramón Villar, José L. Gutiérrez, Félix Maria Arocena, Ramiro Pellitero, Rafael Hernández Urigüen; De l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona: Jaume González-Padrós; De la Universitat Pontifícia Salesiana: Manlio Sodi. De la Pontifícia Acadèmia de Teologia de Cracòvia: Robert J. Wozniak. De la Universitat Pontifícia de la Santa Creu de Roma: Antonio Miralles. De l'Institut de Filosofia de Rolduc, a Holanda: Leo J. Elders. De la Facultat de Teologia de San Esteban de Salamanca: Pedro Fernández. De la Facultat de Teologia de San Dámaso de Madrid: Manuel González López-Corps. De la Delegació de Litúrgia de la diòcesi de Tarazona: Ignacio Tomás. I del Gran Seminari sant Francesc Xavier Mbujimayi de R. D. del Congo: Apollinaire Cibaka. Clou el llibre el bisbe d'Albano Mons. Marcello Semeraro.

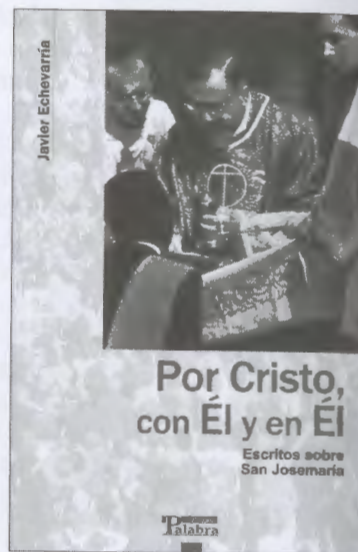
Josep Vall i Mundó

### Por Cristo, con Él y en Él Escritos sobre San Josemaría

Javier Echevarría

Ediciones Palabra  
Madrid, 2007  
240 pàg.

A l'estiu de 1964, Mons. Julián Herranz, sacerdot de l'Opus Dei, va ser presentat al conegut teòleg Gustave Thils, professor de Teologia dogmàtica a Lovaina. Asseguts a la taula d'un restaurant, departien sobre la "santedat cristiana", tema que donava nom a un dels últims títols publicats pel famós professor belga. El futur Cardenal Herranz li deia que alguna de les idees que ell intuïa in-



tel·lectualment en les seves obres eren ja una realitat viscuda per milers de persones en els cinc continents. Li va parlar de la figura de Mons. Escrivà i dels seus ensenyaments. Thils l'escoltava amb profunda atenció, fins que arribat un moment, el va tallar:

—I tot això, en quin llibre està escrit?

—No està escrit en cap publicació, perquè el fundador de l'Opus Dei no té temps per a escriure llibres. Ell mateix ens diu que Déu no li demana que es dediqui a la teologia, sinó a posar els fonaments pastorals de l'Opus Dei: ensenyant i fent viure l'esperit, el carisma que ha rebut.

Li va comentar que, durant l'etapa fundacional, el prioritari era que l'esperit rebut no es quedés en teoria, en simple doctrina, sinó que es fes realitat viscuda per milers de fidels. Però la conversa d'un vespre dona per a molt i davant l'avidesa intel·lectual de Thils, Herranz es va esplaïar a gust, fins que va ser interromput

de nou: —I tot això —va insistir Thils—, no està escrit encara?

Herranz el va tranquil·litzar una mica, dient-li que sí, que hi havia moltes coses escrites, encara que no en tractats de teologia o monografies científiques, sinó fonamentalment en cartes i instruccions per als seus fills, així com en publicacions ascètiques i homilètiques<sup>1</sup>.

L'anècdota, una mica llarga, serveix per a il·lustrar l'afirmació que anys més tard faria Joan Pau II: «La investigació teològica, que porta a terme una mediació imprescindible en les relacions entre la fe i la cultura, progressa i s'enriqueix acudint a la font de l'Evangeli, sota l'impuls de l'experiència dels grans testimonis del cristianisme. I sant Josepmaria és, sens dubte, un d'aquests»<sup>2</sup>.

Avui són ja abundants els estudis publicats sobre l'obra de Sant Josepmaria, encara que es té la impressió que és pràcticament impossible esgotar el tema. És, doncs, d'agrair la recent publicació de vuit textos del Prelat de l'Opus Dei, reunits en un sol volum, sota el títol *Per Crist, amb Ell i en Ell*; quatre d'ells versen específicament sobre el sacerdoti, tal com apareix en la persona i ensenyament del fundador de l'Opus Dei. Els altres quatre aborden en profunditat nombrosos aspectes de la seva vida i ensenyaments, que tenen com a nucli central la crida a la santedat de tots els fidels.

Mons. Javier Echevarría va néixer a Madrid el 14 de juny de 1932. És doctor en Dret Civil i en Dret Canònic. Va ser ordenat sacerdot el 7 d'agost de 1955. Col·laborà estretament amb Sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, de qui va ésser secretari des de 1953 fins a la se-

va mort, l'any 1975. Després de la seva elecció i del nomenament per Joan Pau II com a prelat de l'Opus Dei el 20 d'abril de 1994, va rebre de mans del Papa l'ordenació episcopal el 6 de gener de 1995.

Dels vuit textos, mereixen destacar-se —al meu entendre— l'últim i el primer. Aquell perquè és una reflexió teològica sobre les múltiples assercions que els Summes Pontífexs i diversos documents oficials de la Santa Seu han fet sobre els ensenyaments de Sant Josepmaria. El primer, perquè és un emotiu relat sobre l'amor als sacerdots que bullia en el cor de Sant Josepmaria i que va voler i va saber transmetre als qui l'envoltaven.

### «La gran missió que rebem en el Baptisme, és la corredepció»

El maig de 1933, l'autor de *Camí*, en regalar a un estudiant una Història de Jesús, va posar a manera de dedicatòria: «Que busquis Crist: Que trobis Crist: Que estimis Crist»<sup>3</sup>. Tres etapes claríssimes que ell venia recorrent des dels 15 o 16 anys, quan va veure sobre la neu les petjades que havia deixat un carmelita descalç, presentí què era l'amor de Déu. El Crist que trobarà Josepmaria és el Crist sacerdot, el qual alçat en la Creu reconcilia el cel amb la terra, el qual des de la Creu aconsegueix que tota la terra doni glòria a Déu i, alhora, que la salvació que ve de Déu abasti fins a l'últim racó de la terra.

Sant Josepmaria anirà aprofundint, dia a dia, en l'alta dignitat que suposa participar pel Baptisme del sacerdoti real de Crist, comú a tots els fidels, i la gran responsabilitat que la seva missió ens confereix. Ho afirma amb frase laconica: «La gran missió que rebem en el Baptisme, és la corredepció»<sup>4</sup>.

Són paraules que sintetitzen un esdeveniment històric que va tenir lloc a Madrid el 7 d'agost de 1931 quan celebrava la Santa Missa i que Sant Josepmaria recordarà tota la seva vida. «Vingué al meu pensament, amb força i claredat extraordinàries, allò de l'Esriptura: *et si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum* (Jo 12, 32).[...] I vaig comprendre que seran els homes i dones de Déu, qui aixecaran la Creu amb les doctrines de Crist sobre el pinacle de tota activitat humana... I vaig veure triomfar el Senyor, atraient cap a Ell totes les coses»<sup>5</sup>.

Mons. Javier Echevarría ho interpreta d'aquesta manera: «Teologia del treball i teologia de la Creu es compenetren i s'il·luminen mútuament en aquesta grandiosa contemplació de la incessant actualitat de l'acció redemptora de Crist, a la qual Ell ha volgut associar, mitjançant el Do de l'Esperit, els cristians, cridats a transformar la terra amb la força de la fe i de l'amor»; i afegeix –amb referència al mateix fet–, un comentari de Joan Pau II: «Aquest missatge té nombroses implicacions fecundes per a la missió evangelitzadora de l'Església. Fomenta la cristianització del món “des de dintre”, mostrant que no hi pot haver conflicte entre la llei divina i les exigències del genuí progrés humà. Aquest sacerdot sant va ensenyar que Crist ha de ser al cim de tota activitat humana (cf. Jo 12, 32)»

De fet, en quatre dels textos del llibre, veurem com l'autor va desgranant les múltiples implicacions d'aquesta doctrina. Sant Josepmaria no es conformava amb el fet que les seves filles i els seus fills es limitessin a participar del sacerdoci comú dels fidels, la qual cosa és propi de tot batejat, els exhortava a viure amb ànima sacerdotal i mentalitat laical:

units a la Creu de Crist en la seva vida ordinària, buscant en tot la glòria de Déu i la salvació de les ànimes. Joan Pau II arribarà a definir-lo com «el sant de la vida ordinària»<sup>6</sup>.

**«Sigueu, en primer lloc sacerdots; després sacerdots; sempre i en tot sacerdots»**

I, encara que sembli una paradoxa, aquest sant de la vida ordinària, aquest apòstol que fins a pocs minuts abans de morir predicava a les seves filles la importància de viure amb ànima sacerdotal, veurà aquest amor al sacerdoci comú dels fidels, superat amb escreix pel seu amor al sacerdoci ministerial. «Tots els cristians podem i hem de ser no ja *alter Christus*, sinó *ipse Christus*: un altre Crist, el mateix Crist! Però en el sacerdot això es dona immediatament, de forma sacramental»<sup>7</sup>.

«El sentit de la grandesa del sacerdoci el duia a tenir cura de la seva vocació sacerdotal, de la qual es trobava cada vegada més enamorat»<sup>8</sup>, –afirma Mons. Echevarría.

Quan es dirigiria als nous ordenats, solia dir-los: «Sigueu, en primer lloc sacerdots; després sacerdots; sempre i en tot sacerdots» i, prossegueix el Prelat de l'Opus Dei: «En aquesta afirmació es transparenta el seu altíssim concepte del sacerdoci ministerial, pel qual uns pobres homes –que això som tots davant del Senyor– són constituïts ministres de Crist i dispensadors dels misteris de Déu (1 Cor 4, 1). Tan ferma era la seva fe en la identificació sacramental amb Crist que es porta a terme en el sagrament de l'Ordre, que el seu únic timbre de glòria, al costat del qual empal·lidien tots els ho-

nors de la terra, era senzillament ser sacerdot de Jesucrist»<sup>9</sup>.

És tal l'amor als sacerdots que Déu ha posat en la seva ànima, que l'any 1950, quan considera que, amb la imminent i definitiva aprovació de l'Opus Dei, la seva persona no serà imprescindible en l'Obra que ha fundat, que es disposa a deixar la Fundació que tants sacrificis li ha costat, per dedicar-se de ple a l'atenció dels sacerdots. Com en el cas d'Abraham, el Senyor no va permetre un sacrifici tan gran i li va fer comprendre que els sacerdots diocesans també podien adscriure's a la Societat Sacerdotal de la Santa Creu, associació indissolublement unida a l'Opus Dei, sense canviar per res la seva situació jurídica i canònica.

**«Aquesta és la nostra gran tasca, estimar els nostres germans sacerdots»**

El seu extraordinari amor als sacerdots es va manifestar ja en els seus anys de Saragossa. «És un tret destacat de la fisonomia espiritual de Sant Josepmaria: l'afany continuat i creixent amb què, des dels primers anys de sacerdoci, es va esforçar per viure i fer viure en profunditat el sentit de la fraternitat sacerdotal. «Aquesta és la nostra gran tasca», repetia als sacerdots que acudien a escoltar-lo: «estimar els nostres germans sacerdots. Hem de sentir la satisfacció de ser servidors de totes les ànimes, però en primer lloc dels sacerdots, els nostres germans»<sup>10</sup>.

El seu afany no es quedava en un sentiment genèric, sino que «entendrà sempre que la unió entre els sacerdots ha de manifestar-se en una ajuda mútua per complir millor, amb major eficàcia, les obligacions del ministeri rebut; una ajuda

plena d'afecte sobrenatural i humà, perquè no n'hi ha cap que visqui sol en la tasca que li ha estat encomanada i en la lluita per arribar a la santedat.

»Des del primer moment, tractarà de revifar en altres sacerdots, amb la seva amistat i tracte lleial, un amor encès a Jesucrist i una profunda pietat, sobretot en qui potser havia quedat adormida. La seva joventut no era obstacle per dur a terme aquesta labor; o millor, era un inconvenient que superava amb l'impuls del seu zel per les ànimes. Se li podien aplicar les paraules de l'Esriptura: «he entès més que els ancians, perquè vaig complir els teus mandats»<sup>10</sup>. I així va ocórrer que sacerdots de major edat el descobrien com un pare, i li confiaven la seva amistat i la direcció de les seves ànimes»<sup>11</sup>.

Des de l'any 55, en què Déu em va cridar a l'Opus Dei, he estat testimoni de moltes meravelles. I durant molts anys he pogut contemplar com el zel pels sacerdots que batejava en el cor de Sant Josepmaria s'havia encomanat als seus fills sacerdots que, amb una labor callada, sense espectacle, es lliuraven amb alegria als seus germans en el sacerdoci d'una manera que no m'atreveixo a qualificar d'heroica perquè desbordava senzillesa, afecte fratern i bon humor. Molts d'aquells pioners gaudeixen ja de la felicitat del cel.

### Conclusió

No és possible allargar més aquesta ressenya, i no perquè doni per esgotades les reflexions que el llibre m'inspira, sinó per falta d'espai. Vull, no obstant això, concloure amb unes paraules de Mons. Álvaro del Portillo, que va ésser el successor de Sant Josepmaria i primer Prelat de l'Opus Dei, amb les quals l'au-

tor conclou el llibre, i que eviten qualsevol interpretació ambigua de l'escrit:

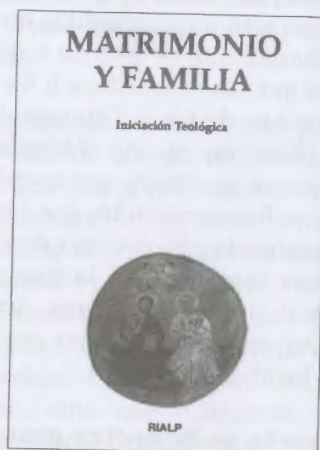
«L'Opus Dei mai no ha pretès presentar-se com l'últim o més perfecte assoliment en la història de l'espiritualitat. Quan es viu de la fe, s'entén que la plenitud dels temps està ja donada en Crist i que són actuals totes les espiritualitats que es mantenen en la fidelitat al Magisteri de l'Església i al respectiu do fundacional. De vegades, una visió historicista de la vida de l'Església pot sentir-se inclinada a menysprear allò que és antic i ponderar allò que és nou, o al revés, sense més raó que la pura cronologia. L'Opus Dei estima i venera totes les institucions —antigues i noves— que treballen per Crist en filial adhesió al Magisteri de l'Església»<sup>12</sup>.

Lluís Raventós Artés

## Matrimonio y Familia

Jorge Miras, Juan Ignacio Bañares

Ediciones Rialp  
Madrid, 2007  
203 pàg.



Recolzats en la Sagrada Escripura, els documents del Concili Vaticà II, més algunes encíclics de Joan Pau II, i els darrers escrits de Benet XVI, els autors Jorge Miras, professor de Dret Canònic i Degà de la Facultat de Teologia de la Universitat de Navarra, i J.I. Bañares, professor de Dret matrimonial a la mateixa Universitat, han elaborat aquest manual sobre el *Matrimonio y la Familia*, que s'afegeix a la prestigiosa col·lecció de la "Biblioteca de Iniciación Teológica". L'obra està dividida en 16 sessions, en les quals s'analitzen i es descriuen els trets més fonamentals d'aquesta secular institució.

En aquesta obra, els autors esmentats posen de manifest que els elements essencials del matrimoni no procedeixen de l'enginy humà, sinó de la naturalesa humana. No és, per tant, una institució artificial, producte de la cultura o de les

lleis humanes, sinó que és una realitat prèvia a qualsevol cultura o legislació. El matrimoni és l'aliança per la qual un baró i una dona en virtut del seu consentiment queden vinculats perpètuament i exclusivament en ordre als fins propis de la seva complementarietat sexual. El que vincula tots dos és la força unitiva que ofereix la naturalesa mateixa, en l'específica complementarietat entre la persona masculina i la femenina. La força del vincle es fonamenta en l'ésser natural de la unió lliurement establerta.

Mira i Bañares assenyalen que la relació matrimonial no és una més entre les diverses formes possibles de relació sexual, ja que és la forma específicament humana d'unio interpersonal i l'única que respon a la dignitat de la persona masculina i femenina. El matrimoni no és l'intercanvi de certes prestacions sinó que comprèn tota la persona, tant en el seu bé personal com en el seu potencial de paternitat o maternitat, com a fruit del lliurament conjugal. I això és possible perquè l'inclinació natural entre el baró i la dona es pot transformar en amor espousal, aspirant a una unió plena. Els autors destaquen que la visió cristiana de l'amor celebra i valora la intimitat corporal dels espous, i com a realitat volguda pel Creador, que perfecciona el fet que tots dos siguin una sola carn, que és representació real de la unió indivisible de Crist amb la seva Església. La doctrina moral de l'Església sosté que el valor humà i cristià de la sexualitat només es compleix en l'acte conjugal realitzat de forma humana. Convé entendre bé aquest sentit perquè inclou la clau de la moral sexual i conjugal catòlica, en el seu doble significat unitiu i procreador. La realitat del *consentiment* mutu dels contraents és la causa eficient del matrimo-

ni, manifestat entre persones jurídicament hàbils que cap poder humà pot suplir. Un acte de consentiment que ha de ser conscient, vertader i prestat lliurement. Per tant, ni la llei, ni l'Església, ni l'Estat, ni els pares del baró o la dona, tenen el poder de unir-los en matrimoni.

Els autors recorden que, per tal que el matrimoni sigui vàlid, els subjectes del matrimoni han de tenir la capacitat mínima per fer un acte de deliberació de la intel·ligència i una decisió lliure de la voluntat. Per als catòlics s'exigeix com a requisit ordinari de validesa, la celebració del matrimoni en forma canònica, davant el ministre amb les degudes facultats, i dos testimonis comuns. "Per això deixa l'home el seu pare i la seva mare i s'uneix a la seva muller, i es fan una sola carn" (Mt 19,6), posant de relleu l'essència del matrimoni. En l'expressió *es fan una sola carn*, el verb està en present, ja que no es tracta d'un arribar a ésser, sinó d'una realitat estable i permanent que constitueix el ser del matrimoni. Que el vincle sigui jurídic no significa una obligació establerta per la llei o un poder aliè als espous, sinó que la co-pertenència mútua és per naturalesa una *relació de justícia*. La complementarietat natural entre els sexes que estableix l'estructura de comunicació, participació i comunió, permet que s'atorguin una participació en el domini, que cadascú, pel fet d'ésser persona, posseeix sobre el seu ésser en els aspectes conjugals, però aquesta participació no consisteix en una *fusió personal*, com si es convertissin en una tercera persona que els substitueix, ja que ningú no pot ésser una persona diferent, i sempre manté el seu propi jo.

Els professors remarquen que les propietats essencials del matrimoni són *la unitat i la indissolubilitat*, que per raó del

<sup>1</sup> Cfr. JULIÁN HERRANZ, *En las afueras de Jericó*, pp. 118-120. Rialp. Madrid 2007

<sup>2</sup> JOAN PAU II, Discurs, 14-IX-1993, n. 4; cit. per Javier Echevarría, *Por Cristo, con Él y en Él*, p. 206, Palabra, Madrid 2007

<sup>3</sup> Cfr. *Camino*, edició crítico-històrica, p. 382. Cit. per Javier Echevarría, p. 22

<sup>4</sup> SANT JOSEPMARIA ESCRIVÀ, *És Crist que passa*, n. 120; cit. per Javier Echevarría, p. 210

<sup>5</sup> Cit. per JAVIER ECHEVARRÍA, p. 214

<sup>6</sup> Cit. per JAVIER ECHEVARRÍA, p. 187

<sup>7</sup> SANT JOSEPMARIA ESCRIVÀ, homilia *Sacerdot per a l'eternitat*, 13-IV-1973, Cit. per Javier Echevarría, p. 165

<sup>8</sup> JAVIER ECHEVARRÍA, p. 159

<sup>9</sup> JAVIER ECHEVARRÍA, p. 158

<sup>10</sup> *Sal* 118, 100

<sup>11</sup> JAVIER ECHEVARRÍA, p. 23-24

<sup>12</sup> ALVARO DEL PORTILLO, *El camino del Opus Dei*; cit. per Javier Echevarría, p. 231.